

سُورَةُ الشُّعَرَاءِ ٢٦

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام یگانه خدای جهان که بخشایش و مهر او بی‌کران

طسم

﴿١﴾

طا، سین، میم که رمزِ خداست چنین رمز در سینه‌ی مصطفاست
تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ

﴿٢﴾

همین است مجموع آیات دین به روشن کتابی کریم و مبین
لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ

﴿٣﴾

بسا که ز غصّه بمیری رسول! چو مردم ندارند حق را قبول
إِنْ تَشَاءُ نُنْزِلْ عَلَيْهِمْ مِّنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ

﴿٤﴾

اگر که اراده نماییم چنان یکی آیتی آوریم ز آسمان
همگی به اجبار گردن نهند فروتن بگردند و خاضع شوند
وَمَا يَأْتِيهِمْ مِّنْ ذِكْرٍ مِّنَ الرَّحْمَنِ مُحْدَثٍ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ

نبود آیت و ذکری از کردگار که گشته بیان تا که در روزگار
مگر آنکه این جمع نابخردان بگردانده روی‌هایشان را از آن

فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

چو انکار کردند آیات دین تمسخر نمودند از غیظ و کین
ببینند عقوبت شدیداً ز آن یکی پاسخ سخت بر کافران

أُولَئِكَ يَرْوُونَ إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ

نظر هیچ نکردند بر این زمین؟ که عبرت بیابند همه اجمعی
برویانده‌ایم ما گیاه و نبات بوند لازمه بهر زیست و حیات

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ

به راستی چنین آیتی باشکوه بود پند و اندرز بر هر گروه
ولی اکثراً مردمان جهان نباشند در واقع از مؤمنان

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

همانا! بود ربّ تو مهربان و عزّت بود بهر او در جهان

وَإِذْ نَادَىٰ رَبُّكَ مُوسَىٰ أَنْ ائْتِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

به یاد آر خدایت بفرمود چنین که موسی! روان شو سوی ظالمین
 قَوْمَ فِرْعَوْنَ ۚ أَلَا يَتَّقُونَ

بگو این چنین سوی فرعونیان نیارید تقوی! شما در جهان؟
 قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ

بگفت کردگارا! بترسم از این که تکذیب بگردم هم از مفسدین
 وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَأَرْسِلْ إِلَيَّ هَارُونَ

ز تکذیبشان سینه‌ام گشته تنگ به لکنت بیفتد زبان با درنگ
 بده اذن به هارون که همراه من نماید حمایت به حرب و سخن
 وَلَهُمْ عَلَى ذَنْبٍ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ

گناه‌یست بر من ز فرعونیان بترسم مرا که بَرند از میان
 قَالَ كَلَّا ۖ فَاذْهَبَا بِآيَاتِنَا ۖ إِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ

بفرمود یزدان که نیست این چنان بگردید روان سویشان با نشان
منم یاور و بر شما حامی‌ام همی ناظر و گفته‌ها بشنوم
فَأْتِيَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ

﴿۱۶﴾

روان گشته هر دو به فرعونیان بگوئید رسولید ز ربّ جهان
أَنْ أَرْسِلَ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ

﴿۱۷﴾

بخواهیم بریم ما بنی‌اسرائیل به همراه خود با همه اهل و ایل
قَالَ أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا وَلَبِثْتَ فِينَا مِنْ عُمُرٍكَ سِنِينَ

﴿۱۸﴾

سخن راند فرعون ز روی غضب بگفتا که ای موسی! یاللعجب!
نبودی مگر کودکی نزدمان؟ بزرگت نمودیم به دربارمان
بسی عمر تو اندر اینجا گذشت نبوده مگر این چنین سرگذشت؟
وَفَعَلْتَ فَعَلْتِكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ

﴿۱۹﴾

ز تو کاری بد بود قتل کسی که کفران نمودی تو ما را بسی
قَالَ فَعَلْتُهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ

﴿۲۰﴾

بگفتا بگشتم یکی آن زمان ولی بودم آن وقت از گمرهان
فَقَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ

﴿۲۱﴾

گریختم ز دست شما ظالمان بگشتم ز انظارتان هم نهان
ز ایزد عطا بود و حکمت چنین گزید او مرا نیز از مرسلین
وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ أَنْ عَبَّدْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ

﴿۲۲﴾

نمودی تو عبد، این بنی اسرائیل به منت گذاری نداری دلیل
قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ

﴿۲۳﴾

ز موسیٰ بپرسید فرعون پست که آن ربّ عالم اصلاً که هست؟
قَالَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِن كُنْتُمْ مُوقِنِينَ

﴿۲۴﴾

بگفتا خدای سماء و زمین و هر چه بود بینشان اجمعین
اگر که پذیرید از من چنین کنید باور آن را به طور یقین
قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْتَمِعُونَ

﴿۲۵﴾

و فرعون بگفتا به فرعونیان که نشنیده‌اید ادّعا و بیان؟
قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ

بفرمود موسیٰ خداوندتان بود خالقِ جمله اجدادتان

قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ

دگر باره فرعون گفت مردمان! رسولی که او آمده نزدتان
بود سخت مجنون و دیوانه است هر آنچه بگوید فقط یاوه است

قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ

بفرمود موسیٰ که آن مُستعان بود خالقِ شرق و غربِ جهان
و هر چه که در بین دارد قرار تفکر بورزید بر کردگار

قَالَ لَئِنْ اتَّخَذْتُ إِلَهًا غَيْرِي لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ

بگفتا چنین سوی موسیٰ سخن خدایی پرستی اگر غیر من
بیفتی به زندانی تاریک و تنگ چنین کار را می‌کنم بی‌درنگ

قَالَ أُولَئِكَ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُّبِينٍ

بگفت موسیٰ، خواهی بیارم نشان؟ که حُجَّت بگردد تماماً عیان

قَالَ فَأْتِ بِهِ إِنَّ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

بگفتا تو اعجاز نشان ده کنون خودت را اگر خوانی از صادقون
فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ

﴿۳۲﴾

بینداخت عصای خود اندر میان بشد ازدها آن عصا ناگهان
وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ

﴿۳۳﴾

بیاورد دست از گریبان برون بدیدند نورانی شد جلوه‌گون
قَالَ لِلْمَلَأِ حَوْلَهُ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ

﴿۳۴﴾

به اطرافیان گفت، این ساحر است به جادوگری او بسی ماهر است
يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ

﴿۳۵﴾

بر آن است که با جادویی این‌چنین شما را برون راند از سرزمین
قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَبْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ

﴿۳۶﴾

بگفتند به فرعون به حال محن موقت نگهدار این هر دو تن
فراخوان ز شهر و دیاری دگر تنی ساحر ماهر و جادوگر
يَا تُوكَّ بِكُلِّ سَحَارٍ عَلِيمٍ

﴿ ۳۷ ﴾

به نزدت بیایند آن ساحران گروهی زبردست و هم نکته‌دان
فَجُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ

﴿ ۳۸ ﴾

به روزِ معین در آن وعده‌گاه همه ساحران آمده پیشگاه
وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُجْتَمِعُونَ

﴿ ۳۹ ﴾

بگفتند به مردم که گرد آمده صفوی فراوان، رده بر رده
لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ إِنْ كَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ

﴿ ۴۰ ﴾

اگر ساحران غالب آیند همی نماییم زِ فرعون همه پیروی
فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَئِنْ لَنَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ

﴿ ۴۱ ﴾

چو اندر حضور آمدند ساحران زِ فرعون کردند سؤال این‌چنان
که داریم ما اجر و مزدی گران؟ اگر غالب آییم در این امتحان
قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذَا لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ

﴿ ۴۲ ﴾

بگفتا قبول است و افزون بر آن مقرب شوید اندر این آستان
قَالَ لَهُمْ مُوسَىٰ أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ

﴿۴۳﴾

بفرمود موسیٰ به جادوگران بساط خود آرید اندر میان
فَالْقُوا حِبَالَهُمْ وَعَصِيَّهِمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ

﴿۴۴﴾

بساطی ز چوب و طناب ریخته به حالی که در هم درآویخته
قسم‌ها به فرعون و بر فرّ او بخوردند که غالب شویم موبه‌مو
فَالْقَىٰ مُوسَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ

﴿۴۵﴾

بیفکند موسیٰ عصایش زمین ببلعید عصا آن بساط اجمعین
فَالْقَى السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ

﴿۴۶﴾

چو گشتند مردم بر این امر شهود همه ساحران جمله کردند سجود
قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ

﴿۴۷﴾

بگفتند که ایمان بیاورده‌ایم به پروردگار جهان آن کریم
رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ

خداوندِ موسیٰ و هارونِ راد زِ خلاقِ گیتی بکردند یاد
 قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ
 لَأَقْطَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَأَصْلَبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ

خروشید فرعون و گفتا چنین که بی اذن من گشتید از مؤمنین؟
 بگردیده معلوم که موسیٰ کنون شما راست استاد در این سان فنون
 بدادست تعلیم شما را چنین چو ماهرترست او هم از سایرین
 به نزدم بگشتید اینک پلید به زودی ببینید کیفر شدید
 کنم قطع، خلافِ جهت پا و دست زخم دارتان جمله بر چوب‌بست
 قَالُوا لَا ضَيْرَ إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ

بدادند به فرعون ایشان جواب نداریم باکی زِ این سان عقاب
 ضرر ما نبینیم زِ اعدام و دار چو رجعت کنیم ما به پروردگار
 إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَا أَنْ كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ

به چشمِ رجا گشته امیدوار که بخشد زِ رحمت خداوندگار
 و ایمان بیاورده‌ایم در جهان که باشیم نخستین کس از مؤمنان
 ﴿٥١﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي إِنَّكُمْ مُتَّبَعُونَ

بکردیم وحی ما به موسیٰ چنین
به شب تا نبینند فرعونیان
بَر بنده‌هایم از این سرزمین
کز آن پس نمایند تعقیبتان
فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ

﴿۵۳﴾

بکرد امر فرعون که آرند تلاش
ز شهرها سپاهانی آماده باش
إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ

﴿۵۴﴾

بگفتا که ماندست جمعی قلیل
ز قوم یهود و بنی‌اسرائیل
وَأَنَّهُمْ لَنَا لَغَائِظُونَ

﴿۵۵﴾

و ایشان برانگیخته از ما غضب
رسانیم این جمع به حال تعب
وَأَنَا لَجَمِيعٌ حَازِرُونَ

﴿۵۶﴾

مسلح و قادر بود این سپاه
که احوال آن قوم نماید تباه
فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ

﴿۵۷﴾

براندیم فرعونیان را برون
ز باغ‌ها و نه‌رها به حال زبون
وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ

زِ كَنْجٍ وَ زِ كَاخٍ وَ مَقَامٍ كَرِيمٍ بَدَادَنَدِ زِ كَفِّ جَمَلِهِ قَوْمٍ لَّئِيمٍ
كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ

بَغَسْتَنَدِ بَنِي إِسْرَائِيلَ جَانَشِينَ شَدَنَدِ وَارِثَ مُلْكِ وَ آنِ سِرْزَمِينَ
فَاتَّبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ

بِهَ تَعْقِيبِ اِيشَانِ بِهَ وَقْتِ پِگَاهِ بَرَفْتَنَدِ فِرْعَوْنِيَانِ بَا سِپَاهِ
فَلَمَّا تَرَأَى الْجَمْعَانَ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرِكُونَ

شَدَنَدِ رَوْبِهَرُو تَا كِهَ هَرِ دُو سِپَاهِ بَغَفْتَنَدِي اَصْحَابِ مُوسَى بِهَ آهِ
بَغَرْدِيمِ هَلَاكِ مَا بِهَ حَالِ نَزَارِ مُوَفَّقِ نَغَرْدِيمِ دَرِ اَيْنِ كَارْزَارِ
قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ

بَغَفْتَا، چَنِینِ نِیَسْتِ بَرِ قَوْمِ خَوِیشِ خَدَايِمِ کَنْدِ رَهْنَمَايِیِ بِهَ پِیشِ
فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ ۖ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ

به موسیٰ نمودیم وحی اینچنان
 چو زد، آبِ دریا زِ هم بر شکافت
 بزن آن عصایت به آب روان
 بغلطیده آب و دو دیواره ساخت
 بشد راه خشکی به دریا عیان
 وَأَزْلَفْنَا ثُمَّ الْآخِرِينَ

﴿۶۴﴾

به دنبال ایشان شدند دیگران
 وَأَنْجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَّعَهُ أَجْمَعِينَ
 به سوی همین راه کردیم روان
 وَأَنْجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَّعَهُ أَجْمَعِينَ

﴿۶۵﴾

و موسیٰ نجات یافت با قوم خویش
 ثُمَّ أَعْرَفْنَا الْآخِرِينَ
 زِ دریا گذشتند و رفتند پیش
 ثُمَّ أَعْرَفْنَا الْآخِرِينَ

﴿۶۶﴾

نمودیم ولی غرق، ما دیگران
 إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ
 سپاهی که بودند زِ فرعونیان
 إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ

﴿۶۷﴾

به راستی چنین آیتی باشکوه
 وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ
 بود پند و اندرز بر هر گروه
 وَلِيْ اَكْثَرًا مَّرْدَمَانَ جِهَانَ
 نباشند در واقع از مؤمنان

﴿۶۸﴾

همانا بود ربّ تو مهربان و عزّت بود بهر او در جهان
وَأَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ

﴿۶۹﴾

بیان کن حکایت رسولِ فهمیم! زِ تاریخ و داستانی از ابرهیم
إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ

﴿۷۰﴾

چو پرسید زِ والد و هم قومِ خویش چه کس را پرستید در آیین و
کیش؟
قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَنْظِلُ لَهَا عَافِينَ

﴿۷۱﴾

بگفتند بت‌هایی بس پُربها که هرگز نسازیم آنها رها
قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمُ إِذْ تَدْعُونَ

﴿۷۲﴾

بگفت گر سخن آورید با بتان توانند شنید صوت و آوایتان؟
أَوْ يَنْفَعُونَكُمُ أَوْ يَضُرُّونَ

﴿۷۳﴾

و آیا شما را بیارند سود؟ ضرر می‌رسانند زِ بود و نبود؟
قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ

بگفتند، پدر هم نیاکانمان همگی برفتند ره، این چنان
 قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ

بگفتا، که دانید شما مردمان؟ چه چیز می پرستید اندر جهان؟
 أَنْتُمْ وَأَبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ

شما و نیاکان و اجدادِ خویش که بودند و رفتند دورانِ پیش
 فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ

بوند نزد من جمله از دشمنان مگر ذاتِ ایزدِ خدای جهان
 الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ

که خلقم بفرموده ذاتِ خدا هدایت نماید زِ لطفش مرا
 وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ

هم آن که غذایم دهد روز و شب و آبم دهد چون شوم تشنه لب
 وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ

و تا آنکه گِردم مریض و علیل شفایم دهد ذاتِ پاکِ جلیل
وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ

همان که رساند به وقتش ممات دوباره کند زنده، بخشد حیات
وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ

همان کس که دارم ز او من امید ز لطف و ز احسان بداده نوید
ببخشد خطای مرا یومِ دین شوم شامل رحمتش همچنین
رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ

خدایا! مرا حکمی ده با یقین که ملحق شوم با همه صالحین
وَاجْعَلْ لِّي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ

قرار ده خدایا! تو نامم نکوی به اقوام آینده و راستگوی
وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ

قرار ده مرا نیز از وارثان ز جنت و انعام خاصت در آن
وَاعْفِرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ

﴿۸۶﴾

ز لطفت ببخشای این والدَم ضلالت بدیده به سوی عدم
وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ

﴿۸۷﴾

خدایا! مرا نیز رسوا مساز به روزی که گردیم ما زنده باز
يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ

﴿۸۸﴾

همان روز که هرگز نبخشند سود نه مال و نه فرزند و بود و نبود
إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

﴿۸۹﴾

مگر آن کسان که به ربّ رحیم بیارند اخلاص به قلبِ سلیم
وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ

﴿۹۰﴾

و نزدیک سازد خداوند بهشت بر آن اهل تقوا و نیکوسرشت
وَبُرِّرَّتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ

﴿۹۱﴾

جهنم پدیدار شود آشکار به کفارِ دون، منکرِ کردگار
وَقِيلَ لَهُمْ أَئِنَّ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ

﴿۹۲﴾

رسد نیز به کفار، این‌سان ندا کجایند بت‌ها که بودند خدا؟
مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْتَصِرُونَ

﴿۹۳﴾

هر آن چیز که خواندید خدا از گناه شما را توانند یاری کنند؟
فَكُبِّبُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ

﴿۹۴﴾

خدایان باطل و هم پیروان بیفتند به رو، در جحیمِ گران
وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ

﴿۹۵﴾

به همراه شیطان و اهل و سپاه همه اجمعین اندر آن جایگاه
قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ

﴿۹۶﴾

به حال خصومت شوند روبه‌روی نمایند با هم چنین گفتگوی
تَاللَّهِ إِنَّ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

قسم باد! بر ذاتِ پروردگار که راه خطا رفته‌ایم آشکار
إِذْ نُسَوِّيكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ

شما را پرستش نمودیم چنان که گویی شما یید ربّ جهان
وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْمُجْرِمُونَ

نگشتیم گمره ز روزِ نخست مگر از تبه‌کار و از نادُرست
فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ

به راه شفاعت نداریم بخت شفیع‌ی نیابیم این روزِ سخت
وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ

نه دوستی که باشد به ما رهنما حمایت نماید در اینجا ز ما
فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

اگر بار دیگر رویم در جهان شویم آنکه از زمره‌ی مؤمنان
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ

﴿۱۰۳﴾

به راستی چنین آیتی باشکوه بود پند و اندرز بر هر گروه
ولی اکثراً مردمانِ جهان نباشند در واقع از مؤمنان
وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

﴿۱۰۴﴾

همانا بود ربّ تو مهربان و عزّت بود بهر او در جهان
كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ

﴿۱۰۵﴾

بکردند تکذیبِ جمله رُسل همه مردمِ نوح از جزء و کل
إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ

﴿۱۰۶﴾

به وقتی که نوح چون برادر بگفت نخواهید ایمان بیارید؟ شگفت!
إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

﴿۱۰۷﴾

برای شما که کنم گفتگوی رسولم و باشم یقین راستگوی
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

﴿۱۰۸﴾

شوید متقی بر خداوند و کیش بگیرید راه اطاعت به پیش
وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ

﴿۱۰۹﴾

نخواهم من اجری و مزد از شما که اجر من نباشد به جز از خدا
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

﴿۱۱۰﴾

شوید متقی بر خداوند و کیش بگیرید راه اطاعت به پیش
﴿۵﴾ قَالُوا أَنْتُمْ لَكُمْ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ

﴿۱۱۱﴾

بگفتند به پاسخ هم از روی کین چگونه بیابیم بر تو یقین؟
نباشند اصحاب تو بس گران مگر عده‌ای از فرومایگان
قَالَ وَمَا عَلِمِي بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

﴿۱۱۲﴾

بگفتا که نبود مرا آگهی به اعمال دوستان و یاران همی
إِنْ حِسَابُهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي طَلُوْا تَشْعُرُونَ

﴿۱۱۳﴾

حساب همه یار و اصحاب من بود در ید ایزد و رب من
خدایی که او را بود لطف و رحم اگر که بدارید شما درک و فهم
وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ

نخواهم برانم ز خود مؤمنین شاید که کاری نمایم چنین
 إِنَّ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ

ندارم وظیفه مگر آنکه پند هدایت نمایم به اندرزی چند
 قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا نُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ

بگفتند به نوح جملگی از غرور که باید بگردی ز اندرز، دور
 و إِلَّا نمایم تو را سنگسار نمائد ز تو هیچ در روزگار
 قَالَ رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ

بگفت بارِ اِلهَا! تو بینی کنون بکردند تکذیبِ من قومِ دون
 فَافْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

بکن داوری بین این قوم و من نجات و گشایش بده از فتن
 نجات ده من و جمله‌ی مؤمنین ز شرّ چنین قومِ پرغیظ و کین
 فَأَنْجِنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ

اجابت نمودیم و کردیم قبول نجات داده آن اُمّتش با رسول
به کشتی نشستند بر روی آب بگردید دعایش سپس مستجاب
ثُمَّ أَعْرَفْنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ

﴿۱۲۰﴾

و آن مابقی که نرفتند ز کین نمودیمشان غرقِ آبِ اجمعین
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ

﴿۱۲۱﴾

به راستی چنین آیتی باشکوه بود پند و اندرز بر هر گروه
ولی اکثراً مردمانِ جهان نباشند در واقع از مؤمنان
وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

﴿۱۲۲﴾

همانا بود ربّ تو مهربان و عزّت بود بهر او در جهان
كَذَّبَتْ عَادٌ الْمُرْسَلِينَ

﴿۱۲۳﴾

نکردند قبول، هیچ رسول، قومِ عاد چو بودند مغرور و هم بدنهاد
إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ

﴿۱۲۴﴾

به وقتی که هود چون برادر بگفت نخواهید ایمان بیارید؟ شگفت!
إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

﴿۱۲۵﴾

برای شما که کنم گفتگوی رسولم و باشم یقین راستگوی
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

﴿۱۲۶﴾

شوید متقی بر خداوند و کیش بگیرید راه اطاعت به پیش
وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ

﴿۱۲۷﴾

نخواهم من اجری و مزد از شما که اجر من باشد به جز از خدا
أَتُبْنُونَ بِكُلِّ رِيْعٍ آيَةً تَعْبَثُونَ

﴿۱۲۸﴾

بناهایی سازید بلند و جلیل هوسبازی باشد شما را دلیل
وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلَدُونَ

﴿۱۲۹﴾

بسازید محکم بناها چنان بمانید گویا در آن جاودان؟
وَإِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَّارِينَ

﴿۱۳۰﴾

برانید ظلم آن چنان در زمین به اوج شقاوت سراسر ز کین
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

﴿۱۳۱﴾

شوید متقی بر خداوند و کیش بگیرید راه اطاعت به پیش
وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ

﴿۱۳۲﴾

اطاعت نمایید بی‌کم و کاست که هر چه بدانید مدد از خداست
أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَامٍ وَبَنِينَ

﴿۱۳۳﴾

همان که ببخشید احشام زیاد و اولاد از بهرتان او بداد
وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍ

﴿۱۳۴﴾

و بستان و باغات در هر مکان زِ نهر و زِ چشمه، زِ آب روان
إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

﴿۱۳۵﴾

بترسم برای شما از عذاب که روز قیامت ببینید عِقَاب
قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَضْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ

﴿۱۳۶﴾

بدادند به هود پاسخ آن جاهلان که یکسان بود این بر احوالمان

نصیحت نمایی ز هر چه هست و یا آنکه از موعظه، شویی دست
إِنْ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ

﴿۱۳۷﴾

چنین خصلتی مستمر در زمین ز دورانِ ماقبل بوده چنین
وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ

﴿۱۳۸﴾

بگفتند نخواهیم چشید ما عقاب چو آخر نباشد حساب و کتاب
فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ

﴿۱۳۹﴾

دروغگو بخواندند ایشان نبی هلاکت بدادیمشان ما همی
به آیات ایزد نداشتند یقین و اکثر نگشتند از مؤمنین
وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

﴿۱۴۰﴾

همانا بود ربّ تو مهربان و در نزد او اقتدار جهان
كَذَّبْتَ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ

﴿۱۴۱﴾

نکردند قوم ثمود نیز قبول هر آنچه فرستادشان حق رسول
إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ

﴿۱۴۲﴾

به وقتی که صالح به دوران پیش بگفت چون برادرِ برِ قوم خویش
نخواهید شوید متقی این زمان؟ نیارید ایمان به ربّ جهان؟
إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

﴿۱۴۳﴾

برای شما که کنم گفتگوی رسولم و باشم یقین راستگوی
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

﴿۱۴۴﴾

شوید متقی بر خداوند و کیش بگیرید راه اطاعت به پیش
وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنِ أَجْرِي إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ
﴿۱۴۵﴾

نخواهم من اجری و مزد از شما که اجرّم نباشد به جز از خدا
أَتُتْرَكُونَ فِي مَا هَاهُنَا آمِنِينَ
﴿۱۴۶﴾

تصوّر نمایید به عمری دراز؟ به امن و امان باقی مانید باز؟
فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ
﴿۱۴۷﴾

به باغات و گلشن و در چشمه‌سار بخواهید بمانید شما ماندگار؟
وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلَعُهَا هَضِيمٌ

﴿۱۴۸﴾

به کشتزار و نخل و شکوفه چنین؟ که قد برکشیدند اندر زمین
وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَارِهِينَ

﴿۱۴۹﴾

تصوّر نمایید در آن خانه‌ها؟ که کردید بنا پشت کوه‌پاره‌ها
بناهای محکم ز سنگ گران مصون مانده آنجا هم اندر امان؟
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

﴿۱۵۰﴾

شوید متّقی بر خداوند و کیش بگیرید راه اطاعت به پیش
وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ

﴿۱۵۱﴾

اطاعت نورزید از آن رهبران که باشند در زمره‌ی مُسرفان
الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ

﴿۱۵۲﴾

کسانی که آرند فساد در زمین و هرگز نباشند از صالحین
قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ

به صالح بگفتند آن قوم دون تو را برگرفتست سحری کنون
مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

نباشی مگر مثل ما یک بشر زِ قد و زِ قامت، زِ پا تا به سر
نشان ده هم اعجاز، بکن روبه‌روی اگر که تو باشی یکی راستگوی
قَالَ هَذِهِ نَاقَةٌ لَّهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ

بفرمود که این ناقه باشد دلیل زِ آزار او خود مسازید ذلیل
به روزی زِ سرچشمه آبش دهید دگر روز زِ چشمه شما آب برید
وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ

و هیچ سوء قصدی نیارید بر او و الاّ شوید با عذاب روبه‌رو
فَعَقَرُوهَا فَاصْبَحُوا نَادِمِينَ

ولی ناقه را جمله کردند پی بگشتند پشیمان زِ آزار وی
فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ

گرفتار بگشتند عذابی گران شدند مایه‌ی عبرتِ دیگران
 به راستی چنین آیتی باشکوه بود پند و اندرز بر هر گروه
 ولی اکثراً مردمانِ جهان نباشند در واقع از مؤمنان

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

﴿۱۵۹﴾

همانا بود خالقت مهربان و در نزد او اقتدارِ جهان
 کَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ

﴿۱۶۰﴾

نکردند اقوام لوط نیز قبول هر آن کس بیامد بر آنها رسول
 إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ

﴿۱۶۱﴾

به وقتی که لوط هم به دوران پیش بگفت چون برادر بر قوم خویش
 نخواهید شوید متقی این زمان؟ نیارید ایمان به ربّ جهان؟

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

﴿۱۶۲﴾

برای شما که کنم گفتگوی رسولم و باشم یقین راستگوی
 فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

﴿۱۶۳﴾

شوید متقی بر خداوند و کیش بگیرید راه اطاعت به پیش
وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ

﴿۱۶۴﴾

نخواهم من اجری و مزد از شما که اجر من نباشد به جز از خدا
أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ

﴿۱۶۵﴾

به زشتکاری از مردمان زمین بگردید با جنس مردان عجین؟
وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ ۚ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ

﴿۱۶۶﴾

رها می‌نمایید جمله زنان که باشند به خلقت همی جفتان
چنین کار باشد ستم آشکار تعدی نماید ز این زشت‌کار
قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا لُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ

﴿۱۶۷﴾

بگفتند، تو ای لوط! خاموش باش سخن‌ها برانی چنین گر تو فاش
نماییم تبعید تو را زین دیار بگردی تو اخراج با جمع یار
قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ

﴿۱۶۸﴾

بگفتا، نمایم خودم دشمنی اگر برنگردید ز کار دنی
رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ

خدایا! نجات ده من و اهل خویش ز اعمال و کردار قوم پریش
فَنَجِّينَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ

نمودیم اجابت دعایش چنین نجات یافت با اهل خود اجمعین
إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ

به جز آن عجوزه، همان پیرزن که از اهل او بود در شک و ظن
ثُمَّ دَمَرْنَا الْآخَرِينَ

هلاکت بدادیم پس بی‌درنگ به قوم پلید و بر آن اهل ننگ
وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا قَسَاءً مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ

ز بارانی چون سنگبار شدید بدادیم هلاکت به قوم پلید
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّأَيِّهَا أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ

به راستی چنین آیتی باشکوه بود پند و اندرز بر هر گروه

ولی اکثراً مردمانِ جهان نباشند در واقع از مؤمنان
وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

﴿۱۷۵﴾

همانا بود ربّ تو مهربان و عزّت بود بهر او در جهان
كَذَّبَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ

﴿۱۷۶﴾

و اصحابی دیگر به روی زمین دروغگو بخواندند آن مرسلین
إِذْ قَالَ لَهُمُ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ

﴿۱۷۷﴾

به وقتی که گفتا شُعَیب، مردمان! نیارید ایمان به ربّ جهان؟
إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

﴿۱۷۸﴾

برای شما که کنم گفتگوی رسولم و باشم یقین راستگوی
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

﴿۱۷۹﴾

شوید متّقی بر خداوند و کیش بگیرید راه اطاعت به پیش
وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنِ أَجْرِي إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ

﴿۱۸۰﴾

نخواهم من اجری و مزد از شما که اجرم نباشد به جز از خدا
﴿۱۸۱﴾

﴿۱۸۱﴾

ز پیمانه کامل دهید در فروش نباشید قاصر به کالا و کوش
وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ

﴿۱۸۲﴾

ترازو نمایید صحیح و درست عدالت رعایت کنید از نخست
وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ

﴿۱۸۳﴾

ز آنچه فروشید بر مردمان ز وزنش نیارید کم در میان
تباهی نورزید به روی زمین ز ظلم و ستم همچنان مفسدین
وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِبِلَّةَ الْأُولِينَ

﴿۱۸۴﴾

بیارید تقویٰ به خلاقان که او آفریدست پیشینیان
قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ

﴿۱۸۵﴾

شُعَیْب را بگفتند آن قوم دون تو را برگرفتست سحری کنون
وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُّكَ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ

نباشی مگر مثلِ ما یک بشر زِ قد و زِ قامت، زِ پا تا به سر
 تو هستی دروغگو در نزدِ ما نباشی هدایتگر و رهنما
 فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

فرود آر بخشی از این آسمان بزن بر سر و روی و بر فرقمان
 نشان ده زِ اعجاز این سان عیان اگر تو بخوانی خود از صادقان
 قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ

بفرمود که باشد خدایم یقین بس آگاه‌تر بر شما اجمعین
 فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابُ يَوْمِ الظَّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

نمودند تکذیب او را شدید عذابی بدادیم به قومِ پلید
 زِ گرما رسید سایه‌ای آتشین عذابی آلیم بود آن روز یقین
 إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ

به راستی چنین آیتی باشکوه بود پند و اندرز بر هر گروه
 ولی اکثراً مردمانِ جهان نباشند در واقع از مؤمنان
 وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

﴿ ۱۹۱ ﴾

همانا بود ربّ تو مهربان و عزّت بود بهر او در جهان
وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ

﴿ ۱۹۲ ﴾

و نازل بگشته کلام مجید ز ربّ دو عالم خدای حمید
نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ

﴿ ۱۹۳ ﴾

فروید هم بیاورد روح‌الامین همه آیه‌های کتابِ مبین
عَلَىٰ قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ

﴿ ۱۹۴ ﴾

به قلبِ سلیم تو آورد کتاب که ترسانی مخلوق را از عِقَابِ
بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ

﴿ ۱۹۵ ﴾

نزولش بشد بر زبانِ عربِ بلیغ و روان است گفتار رب
وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ

﴿ ۱۹۶ ﴾

که شرحش بیامد همی در سَبَقِ به جمع کُتُبِ از رسولانِ حق
أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةٌ أَنْ يَعْلَمَهُ عُلَمَاءُ بَنِي إِسْرَٰئِيلَ

نباشد چنین آیتی آشکار؟ بزرگانِ آن قوم و آن روزگار
 بدیدند بنی‌اسرائیل در کتاب اشارات واضح به حُسْنُ الْمآبِ
 وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ

اگر می‌نمودیم نازل کتاب به قوم عجم داده آیات ناب
 فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ

و می‌خواند آنکه رسول آن پیام نیاورده ایمانی باز هیچ کدام
 كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ

بدین روی گذاشتیم اثر این‌چنین به دل‌های ناپاکِ آن مجرمین
 لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ

نگردند مؤمن به ربّ رحیم مگر تا بیاید عذابی الیم
 فَيَأْتِيهِمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

ولیکن فرا می‌رسد ناگهان اگر چه که غفلت کنند جاهلان
فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ

﴿۲۰۳﴾

بپرسند، ممکن بود فرصتی؟ دگر باره یابیم ما مهلتی؟
أَفِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ

﴿۲۰۴﴾

کنون که بگشتست وقتِ عقاب بود اندر اجرای آن نیز شتاب؟
أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ

﴿۲۰۵﴾

چه بینی اگر بوده باز فرصتی ز نعمت دهیم سالیان مهلتی
ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ

﴿۲۰۶﴾

سپس سررسد آنچه موعود بود عذابی چشند جمله از تار و پود
مَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمْتَعُونَ

﴿۲۰۷﴾

ز مال و مقام جملگی گونه‌گون نجویند سودی، نگردند مصون
وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ

﴿۲۰۸﴾

و هیچ قوم را ما نکردیم دلیل مگر آنکه آمد رسولی دلیل
ذِكْرِي وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ

﴿۲۰۹﴾

مگر تا بگیرند اندرز و پند زِ ظلم، کس نگردانده‌ایم ما نژند
وَمَا تَنْزَلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ

﴿۲۱۰﴾

شیاطین نکردند نازل کتاب نیاورده هرگز زِ آیاتِ ناب
وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ

﴿۲۱۱﴾

که شایسته هرگز نباشند بر این ندارند چنین قدرتی بالیقین
إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعَزُولُونَ

﴿۲۱۲﴾

چو باشند معزول زِ سَمْع و بَصَر زِ وحی الهی همه سربه‌سر
فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ

﴿۲۱۳﴾

مگیر پس کسی را تو معبودِ خویش به جز ذاتِ الله در آیین و کیش
و گرنه بگردی زِ اهل عذاب مُعَذَّب بگردی به روزِ حساب
وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ

بترسان زِ آن خالقِ بی‌بدیل زِ اقوامِ نزدیک و بر کلّ ایل
وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

بگستر پر و بال خود را رسول! بر آنها که کردند حق را قبول
تواضع نما هم به خلق در زمین به رحمت نظر کن تو بر مؤمنین
فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ

و هر گه بگشتند مخالف به دین بورزیده با تو عنادی زِ کین
فقط گو که بیزارم از کارتان به راه خطا رفته از جهلتان
وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ

سپار کار خود را تو اندر جهان به آن صاحب عزّت و مهربان
الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ

همان که چو برپا نمایی نماز نظاره کند مر تو را بی‌نیاز
وَتَقَلِّبَكَ فِي السَّاجِدِينَ

بیند تقلّایت از تار و پود میانِ جماعت و اهلِ سجود
إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

﴿۲۲۰﴾

یقین بشنود ذاتِ پاکِ کریمِ خدایی که باشد سمیع و علیم
هَلْ أَنْبِئُكُمْ عَلَىٰ مَنْ تَنْزَلُ الشَّيَاطِينُ

﴿۲۲۱﴾

بگویم شما را چه کس در جهان؟ نزولی بر آنهاست ز اهریمنان
تَنْزَلُ عَلَىٰ كُلِّ آفَاكٍ أَثِيمٍ

﴿۲۲۲﴾

فرود آید ابلیس به ناراستگوی دهان پرگناه است در گفتگوی
يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثُرُهُمْ كَاذِبُونَ

﴿۲۲۳﴾

دهند گوش و مکاری آرند پیش دروغ را ببندند بر کارِ خویش
وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ

﴿۲۲۴﴾

به هجو چون سرایند، گه شاعران ز ایشان کنند پیروی گمراهان
أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ

﴿۲۲۵﴾

ندیدی رسولا؟! چو ناباورند چه سرگشته در وادی حیرتند؟

وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ

﴿۲۲۶﴾

نکاتِ بلیغ است در حرفشان ولیکن عمل نیست در کارشان

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا ۗ وَ سَيَعْلَمُ
الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ

﴿۲۲۷﴾

مگر آن کسانی که دارند یقین	نمایند عمل‌های نیک همچنین
بخوانند ذکر خدا بی‌شمار	و نصرت بجویند ز پروردگار
ز ظلمی که دیدند در ماسبق	حمایت بجویند از ذاتِ حق
کسانی که باشند ستم‌پیشگان	یقیناً ببینند به طوری عیان
که فرجامِ ایشان به آخر کجاست	همان قعر دوزخ ز قهرِ خداست